

УДК 159.928:657

ЗДІБНОСТІ МАЙБУТНЬОГО БУХГАЛТЕРА

СТЕПА О.В.

*Студентка 1 курсу, факультет економіки та менеджменту
Науковий керівник ХОМИЧ В.І., кандидат філософських наук, доцент
ВП Національного університету біоресурсів та природокористування
України «Ніжинський агротехнічний інститут»*

У статті розглядаються здібності, їх типи. Аналізується роль здібностей у професійному зростанні майбутнього фахівця АПК.

Ключові слова: діяльність, праця, перспектива, ринок праці, конкуренція.

Питання про здібності майбутнього професіонала є об'єктом дослідження сучасних науковців [1, 5, 13]. Проаналізовані роботи свідчать про ряд нерозв'язних питань. Тому назвою статті є «Здібності майбутнього бухгалтера». Метою визначено: розглянути поняття «здібності», їх типи.

Здібність — це синтетична властивість людини, яка охоплює цілу низку загальних і часткових властивостей у певному їх поєднанні. Структура синтетичної сукупності психічних якостей, що постають як здібності, визначається конкретною діяльністю й різниться за видами діяльності. Стверджувати, що якась одна якість може постати як «еквівалент» здібностей, неправомірно.

Вивчаючи конкретно-психологічну характеристику здібностей, можна виокремити в них більш загальні (що відповідають не одному, а багатьом видам діяльності) та спеціальні (що відповідають більш вузьким вимогам певної діяльності) якості, які не слід протиставляти. До загальних властивостей особистості, які за умов діяльності постають як здібності, належать індивідуально-психологічні якості, що характеризують належність людини до одного з трьох типів людей, визначених І. Павловим як «художній», «розумовий» та «середній». Ця типологія пов'язана з відносним переважанням першої чи другої сигнальної системи. Відносне переважання першої сигнальної системи в психічній діяльності людини характеризує «художній» тип, другої — «розумовий». Рівновага обох систем дає «середній» тип.

Здібності в майбутньому визначають вид діяльності. *Діяльність* - це одна з основних категорій психологічної науки. Діяльність визначається як специфічна форма активного ставлення людини до навколишнього світу, змістом якого є доцільна зміна і перетворення світу на основі освоєння й розвитку культури. Тож, проявом такої людської активності є діяльність, тобто праця.

Праця - це цілеспрямована діяльність людини, направлена на перетворення та освоєння природних і соціальних сил з метою задоволення потреб, унаслідок якої створюються матеріальні і духовні цінності, формується сама людина. Процес праці складається з трудової діяльності: предмета праці (над чим працюють) і знарядь праці (чим працюють). Під час праці люди вступають у відносини — виробничі й міжособистісні.

У праці людина самостверджується, реалізує свій фізичний, духовний, соціальний потенціал. Для фахівців, діяльність яких пов'язана з економікою, фінансами, виробництвом, основною вимогою є рівень знань з багатьох галузей знань, особливо математики, теорії економіки, галузей економіки, інформаційних технологій тощо. На перший погляд, економіст і бухгалтер, мають справу з розрахунку доходів, витрат, прибутку, робочої сили. Однак для будь-яких економічних показників є реальні люди зі своїми потребами та особливостями поведінки. Те, що зараз часто називають «людський фактор». Люди реагують по-різному на економічні процеси в контексті ринкової економіки: інфляцію, безробіття, закони про попит і пропозицію. Нас по-різному задовольняють умови роботи й життя, які нам пропонують, ми повинні мати певні психологічні навички, щоб адаптуватися до них. Важливо знати і пам'ятати: ми, у першу чергу, «зчитуємо» темперамент, а щоб зрозуміти характер потрібно, як відомо, володіти психологічними знаннями.

Суть полягає в тому, що і економісту, і бухгалтеру, так і будь-якому спеціалісту потрібна практична психологія для того щоб:

- знати свої слабкі та сильні сторони і свідомо використовувати їх як у професійній діяльності, так і в суспільних, життєвих ситуаціях;
- розвивати в собі нові психологічні риси;
- зберігати і підтримувати свій найцінніший ресурс – психічне та фізичне здоров'я.

Головною рисою бухгалтера сьогодення є можливість забезпечити максимальну достовірність бухгалтерського обліку, що потребує вміння використовувати різні облікові методи. Бухгалтер повинен вміти швидко пристосовуватись до швидких змін в економічному житті країни.

Крім того, бухгалтер в нині не тільки економіст, але й юрист. Все, що він робить (або майже все), регламентується тими або іншими нормативними документами, сукупність вимог яких дозволяє говорити про бухгалтерське право.

На ринку праці існує постійна конкуренція, тому потрібно оцінити здібності, необхідні для успішної роботи за обраною професією. Людині важко оцінити свої здібності, можливе їх завищення чи заниження, до того ж здібності можуть змінюватись як у напрямку розвитку, так і в напрямку повної їх втрати.

Для оцінки своїх здібностей можна звернутися до людей, які добре вас знають, до спеціальних служб та державних центрів зайнятості, де психологи та

кваліфіковані спеціалісти зможуть надати допомогу в цьому питанні, скористатися різноманітними психодіагностичними методиками, тестами дослідження обсягу уваги, психологічних характеристик особистості, оцінки рівня інтелекту, лідерських якостей тощо.

Для оцінки своїх здібностей та можливостей на ринку праці корисно їх співвіднести із **сучасними вимогами щодо компетентності працівників** :

- ініціативу — динамізм і творчість, самостійність мислення та дій;
- співробітництво — конструктивне і цілеспрямоване співробітництво з іншими людьми, партнерами і клієнтами в атмосфері доброзичливості й поваги до чужих думок;
- уміння працювати в колективі — ефективна взаємодія в робочій групі;
- уміння брати участь у спільнім навчанні — консультування, наставництво;
- уміння давати оцінку та наявність рахункового мислення — визначати якість товару чи послуги як результат праці і виражати результат у числах;
- навички комунікації — володіння усною мовою, складання промов, підготовка документів для керівників, уміння контролювати міміку й жестикуляцію, розуміння емоційних ситуацій і особливостей психологічного складу інших людей;
- наявність логічного мислення — переконливість, послідовність суджень і доказів;
- діловий стрижень, практичне вирішення проблем — пошук і реалізація рішень, оцінка їх наслідків;
- прийняття рішень — уміння взяти на себе відповідальність за прийняття рішень і їх наслідки;
- здобуття і використання;
- планування діяльності — постановка цілей, визначення способів (технологій) з їх досягнення і методів реалізації цих способів;
- уміння безупинно навчатися — навички, здібності і бажання набуття нових знань і вмінь;
- багатокультурні, інтернаціональні навички;
- професійні знання — враховується термін навчання в престижному вузі, що має ліцензію і диплом якого визнається за кордоном.

Кожен навчальний заклад прагне випускати висококваліфікованих спеціалістів і підготувати справжніх лідерів, які б мали такі практичні навички:

- уміння використовувати ефективні системи мотивації та оплати праці, підтримувати сприятливий соціально-психологічний клімат у колективі;
- уміння розробляти стратегію поведінки підприємства (організації) на основі знань характеристики ринку праці та можливостей його використання в управлінні трудовими ресурсами;
- уміння розподіляти службові функції між окремими робітниками;

- уміння складати план підбору, навчання та розміщення трудових ресурсів із використанням аналізу ринку праці та комерційних потреб підприємства (організації);

- уміння організовувати планування підбору, навчання та іншої професійної підготовки трудових ресурсів для потреб підприємства (організації);

- уміння досягати успіху на підприємстві на підставі визначення оптимального за кількістю та якістю об'єму трудових ресурсів підприємства;

- пошуку та вибору найліпших партнерів;

- прогнозування та обліку змін ринку праці регіону та активного використання сукупності інших факторів;

- навички використання стратегічного аналізу для обґрунтування стратегії бізнесу та управління трудовими ресурсами підприємства.

Отже, власник очікує від бухгалтера якомога точніших, повніших і оперативніших даних про реальний стан справ і перспективи розвитку в умовах змінного законодавства, конкурентного середовища та ринків збуту.